

Lausunto

28.08.2024

Asia: VN/1514/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitussopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sähkömarkkinalain sekä sähköntoimitus-sopimusten vertailuvälineestä annetun lain muuttamisesta

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiasta ja toivoo, että ministeriö huomioisi sen lainvalmistelussa sidosryhmänä vastaisuudessa, kun lakihankkeessa on kyse perinnästä tai siihen liittyvistä seikoista, kuten laskutuksesta.

Esitys pyrkii mahdollistamaan sähkönmyynnin ja -jakelun maksujen yhteislaskutuksen nykyistä laajemmin. Vaikka yhteislaskutus voisi olla loppukäyttäjälle aavistuksen helpompi hallinnoida, saattaa se kuitenkin vaikeuttaa useaa jo toimivaa asiaa, jos näitä ei oteta säännösten avulla riittävästi huomioon.

Esityksessä ei ole otettu huomioon, että sähkön myynnin ja jakelun osalta laskutus ja perintä ovat useimmiten ulkoistettu. Perintäpalvelua tuottavat viranomaisrekisteröidyt ja ammattimaisesti perintää hoitavat perintätoiminnan harjoittajat. Perintälain mukaisesti vain ammattimaisesti perintää harjoittava voi suorittaa kulutusoiltaan maksumuistutusta korkeampaa maksuvaatimusperintää. Sähkösaatavan maksuvaatimusperintää hoitaa siis aina perintäyhtiö ja se perii saatavaa asiakasvaratilille.

Perintälaki yhdessä sähkömarkkinalain kanssa säätelee tarkkaan sitä, miten perintää voidaan sähkösaatavien osalta suorittaa. Yhteislaskutuksesta ei voida säätää ottamatta huomioon näiden

lakien säännöksiä vapaaehtoisesta perinnästä. Perintälaki lähtee siitä, että velalliselta peritään velkojan saatavaa tai saatavia. Maksuvaatimuksesta pitää ilmetä velkojan nimi. Samoin myöhemmästä oikeudellisen perinnän haastehakemuksesta tulee ilmetä kantajan nimi ja ulosotossa ulosmittaus tehdään kantajan saatavaan.

Perintää pitää pystyä suorittamaan niin, että on tarkasti määritelty mm. miten yhteislaskutus vaikuttaa sähköön katkaisukriteereihin ja miten maksuvaatimuksen sisältövaatimukset voidaan täyttää. Samoin tulee tietää, mikä vaikutus muutoksella on mahdollisesti haastehakemusten sisältöön ja käräjäoikeuden sekä ulosoton järjestelmiin.

Esityksen mukaan velallinen tekee sopimuksen erikseen sähkönmyyjän ja jakeluverkonhaltijan kanssa eikä sopimussuhteissa tapahdu muutoksia. Sähkönmyyjä on ainoastaan ”yhteyspiste” ja laskuttaja, joka myös ottaa luottoriskin jakeluverkonhaltijankin osalta. Sähkönmyyjä siis laskuttaisi yhteislaskulla esitysluonnoksen mukaan kahden eri velkojan saatavaa. Esitysluonnoksella ilmeisesti pyritään kuitenkin siihen, että sähkönmyyjä olisi laskutuksessa ja perinnässä yksin loppukäyttäjää kohtaan velkojan asemassa. Tällaiset säädösehdotukset puuttuvat esitysluonnoksesta kuitenkin kokonaan.

Jos siviilioikeuden yleisistä periaatteista on tarkoitus nyt poiketa ja yhteislaskuttaja voisi olla oikeussubjekti, siitä tulee säätää lain tasoisesti ja huomioida säädöksen suhde ympäröiviin lakeihin. Esityksestä tulee käydä selvästi ilmi, kuka on saamisioikeudellisen velkojan asemassa laskutuksessa, vapaaehtoisessa perinnässä, haasteprosessissa ja ulosotossa. Näin olennaista asiaa ei voi jättää asetuksen tai muiden lakia alempien määräyksien varaan.

Sähkömarkkinalakiin tulee kirjata, että tällaista yhteislaskutettua saatavaa voidaan periä merkiten perintälaisissa tarkoitettulle maksuvaatimukselle velkojaksi pelkästään sähkönmyyjän nimi. Vastaavasti haastehakemuksessa kantajaksi tulee tällöin vain sähkönmyyjän nimi.

On lisäksi huomattava, että sähkösaatavan perinnässä arvioidaan, täyttyvätkö sähköntoimituksen katkaisukriteerit. Perintäyhtiöt ovat usein myös sähkömarkkinalaisissa tarkoitettujen sähköntoimituksen katkaisuvaroitusten lähettäjätahoja ja katkaisuvaroitus on usein osana maksuvaatimusta. Eri katkaisukriteereitä ei pystytä tarkastelemaan samassa perintätoimeksiannossa, joten katkaisukriteereitä pitää tarkastella yhtenä kokonaisuutena. Jotta eri sopimukseen perustuvat saatavat voidaan periä katkaisuprosessiin asti yhdellä toimeksiannolla, katkaisukriteereitä tulee voida tarkastella yhtenä kokonaisuutena eli samaan tapaan kuin tällä hetkellä kokonaistoimituksissa. Tämä on selvyiden vuoksi nostettava myös sähköntoimituksen katkaisukriteerijä määrittävään sähkömarkkinalakiin. Muussa tapauksessa yhteislaskutettuja eri velkojan ja eri sopimukseen perustuvia saatavia ei voida periä yhdessä.

Lain esitöihin pitäisi täydentää, että perintäyhtiö voi periä sähkönmyyjän toimeksiantosopimuksen perusteella myös jakeluverkonhaltijan sopimuksen mukaista yhteislaskutettua saatavaa, vaikka perintäyhtiöllä ei olisikaan toimeksiantosopimusta jakeluverkonhaltijan kanssa erikseen.

Esityksen mukaan suoraa taloudellista etua voisi aiheutua siitä, että vähittäismyyjä hoitaisi perimistoimet koko yhteislaskun osalta, eikä loppukäyttäjälle näin ollen aiheutuisi erillisiä myöhästymis- tai perintäkuluja sekä sähkön myyntiä että jakelua koskevista laskuista.

Yhteislaskutus ei välttämättä tarkoita pienempää perintäkulutaakkaa velalliselle.

Perintäkulut perustuvat aiheuttamisperiaatteeseen eli perintälain 10 §:n mukaisesti velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut. Korvausvelvollisuus voi perustua kuluihin, joita velkojalle aiheutuu sen vuoksi, että velkojan on suoritettava toimeksisaajalle korvausta perinnän suorittamisesta. Perintälain 10 a ja 10 e §:n mukaisesti velalliselta saa vaatia todelliset perintäkulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Jos yhteislaskutukseen liittyvä lainsäädäntö tekee sähkösaatavien perimisen tavanomaista vaikeammaksi ja perintää koskeva asiakaspalvelu- ja asiantuntijatyö selvästi lisääntyy, aiheutuu siitä perinnässä tavanomaista enemmän työtä ja siten tavallista enemmän kustannuksia loppukäyttäjälle.

Kantelinen Tero
Suomen Perimistoimistojen Liitto ry